

Flying Squirrel LIFE (LIFE17 NAT/FI/000469)

Project site: Hämeenlahti

Summary of the following actions:

Action E2 Engaging general public and landowners

Project site: **Hämeenlahti, the Flying Squirrel Nature Path**

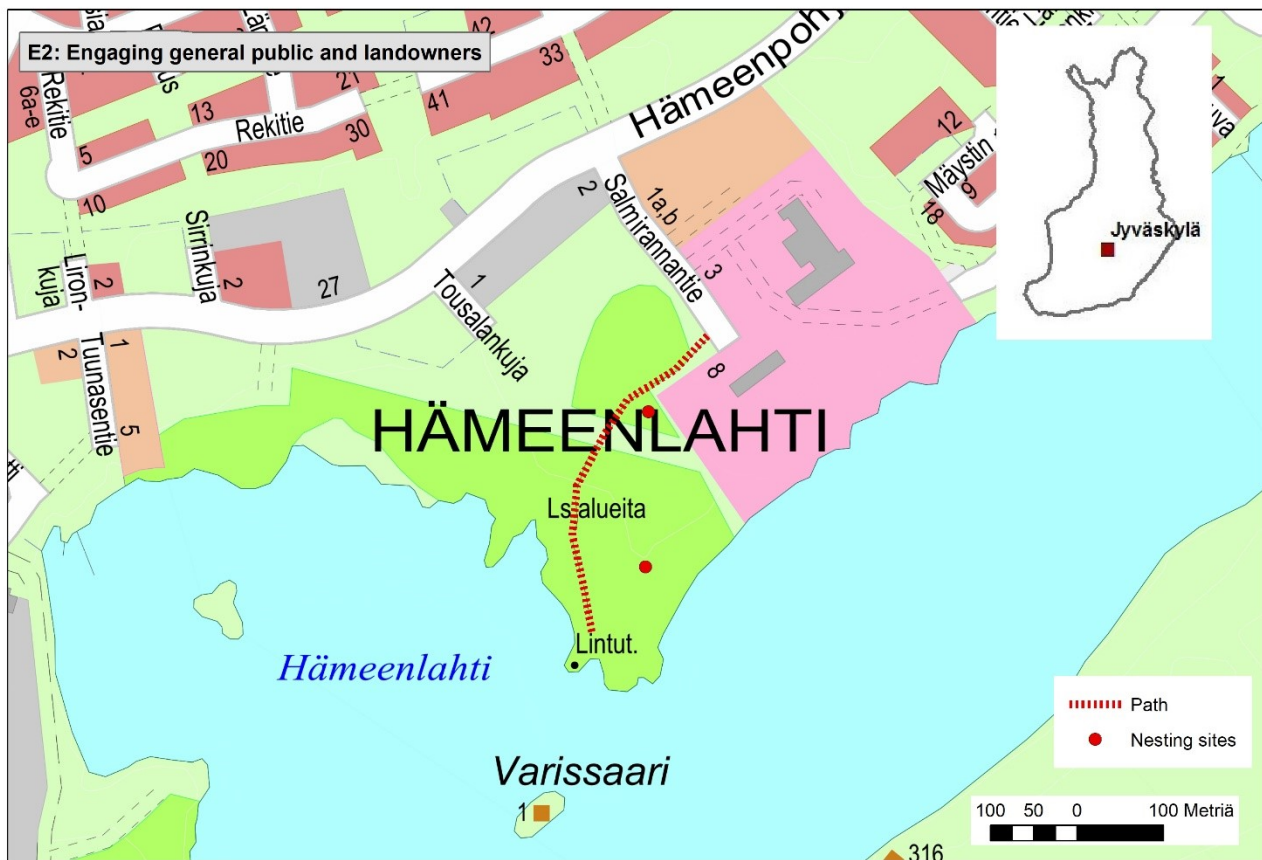
Municipality: **Jyväskylä**

Country: **Finland**

Responsible organisation: **City of Jyväskylä**

Site map

Action E2

The project site is located in Hämeenlahti area, Jyväskylä. In the Action E2, a nature path that represents flying squirrel and its habitat was planned to the area. The path is largely located in the nature protection area that was established in year 2018 (YSA239532). Hämeenlahti area is important area for birds. The flying squirrel is also nesting in the area. There are tree cavities for nesting and plenty of deciduous trees for feeding. The path is relying on the already existing route leading to a bird watching tower. The length of the path is c. 400 meters.

The planning of the path was launched in spring 2022. First, the locations and content of the info tables were planned. Before deciding the locate the path at Hämeenlahti area, two alternative areas were also considered. A graphical designer Jenni Toikkanen made the visual illustrations to the tables. There are the main table and five actual info tables in the area.

The tables were established in the end of year 2023, except for the main table which was established in spring 2023. The opening event of the path (with a guided walk) took place in 13.5.2024.

The content of the tables is as follows:

Hämeenlahden lintutorni

Olet Hämeenlahden lintutornille vievän polun lähtösteessä. Noin 400 metriä pitkä polku on suurelta osin pitkospuiden varaan rakennettu. Pysyttelemällä polulla suojelet maaperää ja kasvillisuutta kulumiselta, etkä tarpeettomasti häiritse alueen lintuja ja eläimiä. Polun päässä olevasta, noin neljä metriä korkeasta, osittain katetusta lintutornista aukeaa näkymä Päijänteelle etelään ja lännen suuntaan.

Kuva Matti Halkio

HÄMEENLAHDEN LINTUJA

Polun varrella metsä on lehtipuuvallista ja rehevää. Alueella on runsaasti lahoppua ja erityisesti kevättalvisina aamuina tikkojen rummutusta kuulee yleisesti. Tavallisimman tikkamme, käpytikän ohella alueella viihtyvät pikku-, harmaapää- ja valkoselkätikka sekä palokärki.

Paikallisten lintujen havainnointi on antoisinta hieman ennen jäiden lähtöä, jolloin vesilinnut kerääntyvät sulapaikoille. Lokkien ja tavallisimpien puolisukeltajien, sinisorsan, haapanan ja tavon ohella voi tällöin nähdä jouhi- tai lapasorsia, onnekas jopa heinätavon. Silkkuiikkua pesii ruovikossa useita pareja, ja kovasti vähentynyt nokikanakin vierailee lahdella silloin tällöin. Rantasipi, taivaanvuohi ja metsäviklo kuuluvat alueen kahlaajalajistoon.

Touko-kesäkuussa metsä raikuu lintujen laulusta. Lehto- ja mustapääkerttu, sirtittäjä, peukaloinen ja kultarinta ovat vuosittaisia kesävieraita. Usein kuulee myös satakielen tai voimalinjan kohdalla pensaikossa viihtyvän laulututurin, viitakerttusen. Huhti-kesäkuussa voi kuulla ruovikossa kumeasti puhaltavan kaulushaikaran, ja erityisesti alkukesän öinä ja aamuina ruovikosta kuuluu ruokokerttusten taukoamaton säksäty.

Varsinkin keväisin Hämeenlahden torni soveltuu hyvin myös muutosseurantaan. Erityisesti hanhet, vesilinnut ja kahlaajat seuraavat muuttaessaan vesistöjä, ja Päijänne onkin Keski-Suomen tärkeimpiä muuttoreittejä. Myös petolintuja voi sopivana päivänä nähdä Hämeenlahdella mukavia määriä. Näkyvä muutto on parhaimmillaan maaliskuun lopusta huhtikuun loppupuolelle. Jos tulet paikalle autolla, huomioithan, että kääntöpaikalla pysäköinti on kielletty, ja autot tulee jättää esimerkiksi Salmirannan tien varteen.

Hyviä havaintoja kaikille!

Kuva Jenni Toikkonen

Lintujen lisäksi Hämeenlahdella asuu liito-orava. Tornille johtavan polun varrella on liito-oravasta kertovia opastauluja. Liito-oravapolku on toteutettu osana Liito-orava LIFE -hanketta.

Jyväskylässä noudatetaan roskattoman retkeilyn periaatteita, eli viethän eväspaperit ja muut roskat mukana. Hyvästä retkeilytuksesta ei jää luontoon jälkeäkään!

Jyväskylän kaupunki, ympäristönsuojelu

JYVÄSKYLÄ

1. Tervetuloa liito-oravapolulle

Hämeenlahden liito-oravapolku kulkee liito-oravan asuttamassa rehevässä rantalehdossa. Polku on varsin lyhyt (n. 400 m) ja suhteellisen helppokulkuinen. Polun varrella on viisi taulua, joissa esitellään liito-oravan elintapoja ja -ympäristöä.

Kuva Jenni Toikkanen

Liito-orava on pääsääntöisesti liikkeellä vain hämärän ja pimeän aikaan, joten sen havaitseminen ei ole erityisen helppoa. Kiima-aikaan maaliskuuhuhtikuun vaihteessa liito-oravat ovat varsin aktiivisesti liikkeellä, ja tarkkaavainen kulkija saattaa nähdä vilauksen iltahämärässä tai jopa päivällä kisailevista liito-oravista.

Liito-orava on pohjoisen havumetsävyöhykkeen laji, jonka levinneisyys ulottuu Suomesta aina Tyynellemerelle saakka. EU:n alueella liito-oravia tavataan vain Suomessa ja Virossa. Suomella onkin kansainvälinen vastuu lajin säilymisestä, ja laji on luonnonsuojelulailla rauhoitettu. Lisäksi liito-orava kuuluu Euroopan unionin luotodirektiivin nojalla tiukasti suojeltuihin lajeihin, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Jyväskylän kaupunki, ympäristönsuojelu

JYVÄSKYLÄ

2. Liito-oravan metsä

Liito-orava suosii elinympäristönään sekametsiä, joissa kasvaa suuria lehtipuita ja kuusia. Hyvä metsä tarjoaa liito-oravalle pesimäpaikkoja, suojaa ja syötävää. Pesänsä liito-orava tekee vanhaan tikankoloon, vanhaan oravan risupesään tai pönttöön.

Hämeenlahden luonnonsuojelualueella on suuria haapoja ja koivuja, joihin tikat ovat tehneet runsaasti koloja. Alueella tavataan käpy-, pikku-, valkoselkä- ja harmaapäätikköjä. Myös palokärki vierailee alueella säännöllisesti. Hyvän kolovalikoiman ohella alueen mittavat ravintovarot houkuttelevat liito-oravaa.

Kuva Jenni Toikkanen

Jyväskylän kaupunki,
ympäristönsuojelu

JYVÄSKYLÄ

Kuva Jenni Toikkanen

3. Kasvinsyöjän menu

Liito-orava syö lähes yksinomaan kasveja ja kasvinosia. Kesäisin sille maittavat lehtipuiden silmut ja erityisesti haavan lehdet. Se syö myös leppien, koivun ja pihlajan lehtiä sekä siemeniä, joskus pihlajanmarjojakin. Kesäyönä on mahdollista kuulla liito-oravan rouskuttavan lehtiä puiden latvuksessa. Talvikaudeksi liito-orava kerää varastoihinsa koivun ja lepän norkkoja. Varastoina toimivat puiden kolot, pesät sekä tiheät oksien välit suurissa kuusissa.

Jyväskylän kaupunki, ympäristönsuojelu

JYVÄSKYLÄ

4. "Siipiorava"

Joillain murrealueilla liito-orava tunnetaan myös siipioravana. Varsinaisia siipiä ei liito-oravalla tietenkään ole, vaan liitämisen apuna toimivat etu- ja takajalkojen välissä sijaitsevat ihopoimut.

Jos liito-orava pääsee ponnistamaan liitoonsa korkean puun latvuksesta, voi se liittää jopa yli 60 metrin matkan. Kovin leveiden avomaiden yli liito-orava ei siis pääse, ja esimerkiksi moottoritie tai voimalinja voi olla lajille ylittämätön este. Liito-oraville kannattaakin säästää lähellä olevia suuria puita kulkureitiksi.

Kuva Jenni Toikkanen

Jyväskylän kaupunki, ympäristönsuojelu

JYVÄSKYLÄ

5. Papanoiden perässä

Miten tiedetään missä liito-oravia elää? Yöaikaan liikkuva, vain harvoin ääntelevä, koloissa elävä ja maassa liikkumista välttävä pieni nisäkäs ei ole helpoimmasta päästä havaittava eläin. Onneksi on kakka! Vaikka liito-oravilla ei ole varsinaista vessaa, ulostavat ne usein samalla paikalla talvivaraston tai pesäpaikan lähetyvillä. Liito-oravan pienet, riisijyvän kokoiset papanat erottuvat puiden tyveltä helposti erityisesti kevättalvella ja keväällä, joskus jopa satojen papanoiden muodostamina kasoina. Talviravintona käytettyjen lepän ja koivun norkkojen sisältämä siitepöly värjää papanat keltaisiksi, ja paras aika liito-oravien ja niiden jätösten etsintään onkin kevät. Kesän vihreys peittää jätökset nopeasti ja kesällä papanat ovat ruskeita ja hajoavatkin nopeasti.

Jyväskylän kaupunki,
ympäristönsuojelu

JYVÄSKYLÄ

Kuva Jenni Toikkanen

The project has received funding from the LIFE Programme of the European Union. The material reflects the views by the authors, and the European Commission or the CINEA is not responsible for any use that may be made of the information it contains.

